

ASOCIAȚIA DE LITERATURĂ GENERALĂ ȘI COMPARATĂ DIN ROMÂNIA (ALGCR)

vă invită să participați la

cel de-al XVI-lea Colocviu Anual ALGCR,

cu tema ***Modelul germanic în cultura română,***

care va avea loc la **Sibiu**, în perioada **10-13 iulie 2019**

Stimate colege și stimați colegi,

După ce, în cadrul Colocviului de anul trecut, am pus în dezbatere *Modelul francez în cultura română*, ne propunem, în acest an, așa cum am anunțat deja, să reflectăm asupra ecourilor românești pe care le-a avut cultura germană, în versiunea ei mai îndepărtată sau mai apropiată, adică austriacă. Dacă modelul francez poate fi considerat constitutiv pentru cultura instituțională, ca și pentru aceea literară din România, modelul germanic rămâne *cel mai important model alternativ*.

Mai mult decât atât, în anumite provincii românești și în anumite epoci, modelul germanic a jucat chiar rolul de model cultural primar – el este, istoric și practic, primul model occidental cu care cultura română intră în contact în secolul al XVI-lea, ca urmare a Reformei și Contrareformei. Căci, spre deosebire de influența franceză – aproape exclusiv una exercitată indirect și de la mare distanță –, influența germană s-a produs mai întâi din imediata apropiere, prin contact direct.

Colonizarea sașilor în Transilvania a început în secolul al XII-lea, aceea a șvabilor a venit mai târziu, în secolul al XVIII-lea, urmată de alte deplasări de populații din Stiria, Carintia și chiar din jurul Vienei – ca și din locuri îndepărtate, precum Italia și Spania – înspre centrele miniere și industriale din Banat. Această populație, pe alocuri diversă din punct de vedere etnic, era în totalitate germanofonă și a constituit cea mai importantă minoritate *occidentală* care a trăit în mijlocul unei majorități românești, la început nerecunoscută ca atare (fără *natio*) și lipsită de drepturi, dar receptivă, treptat, la reperatele de civilizație și de cultură oferite de conlocuitori. Nu putem să nu evocăm, în acest context, contribuția fondatoare a umanistului Johannes Honterus, care introduce tiparul în 1539 și colaborează la Brașov la tipărirea de lucrări în limba română.

Un alt moment important în istoria raporturilor româno-germane este epoca *Aufklärung*, curent care și-a pus amprenta asupra dezvoltării filosofiei, învățământului, presei și a culturii românești transilvănene în ansamblul ei. Corifeii Școlii Ardelene (Samuel Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior) au avut importante și eficiente conexiuni cu Iluminismul german, cu deosebire în plan lingvistic și literar și mai puțin în plan ideologic. Un impact mai puternic de-a lungul întregului secol al XIX-lea l-au avut Herder și herderianismul.

Linia inițiată în secolul al XVIII-lea este continuată în următoarele două secole de nume precum Gheorghe Barițiu (a cărui *Foaie pentru minte, inimă și literatură* a fost realizată la Brașov după modelul editat de Johann Gött: *Blätter für Geist, Gemüth und Vaterlandskunde*), Ioan Slavici, George Coșbuc, Șt.

O. Iosif și, nu în ultimul rând, Lucian Blaga. „Direcția nouă” a Junimii și teoria maioreșciană a formelor fără fond pot fi mai bine și mai corect înțelese prin examinarea surselor germane. Tot modelul german, în fapt un sas din Transilvania cu studii la Leipzig și Heidelberg, Hugo von Meltzl (născut la Reghin în 1864), a fost la originea celei dintâi reviste de literatură comparată din lume, apărută între 15 ianuarie 1877 și 31 ianuarie 1888 – *Zeitschrift für Vergleichende Literatur*, care, din 1879, apare cu titlul latin *Acta Comparationis Litterarum Universarum* (înaintea revistei lui Max Koch: *Zeitschrift für vergleichende Literaturgeschichte*, Berlin 1886), fiind interesată de compararea literaturilor regionale, de cercetarea micilor literaturi și a relațiilor cu marile literaturi, a literaturilor plurilingve din regiuni multietnice precum Transilvania – idee productivă și astăzi.

Sărind peste timp, trebuie, desigur, să acordăm o atenție deosebită literaturii de expresie germană din România, care, ca literatură a unei minorități de pe teritoriu românesc, face și ea parte din cultura română, cu precădere în perioada comunistă, atunci când s-a dezvoltat în condiții similare cu literatura română. Iar, în momentul de față, când o americanizare irepresibilă nu doar în România, ci în întreaga Europă reduce dramatic influența franceză, modelul german se arată a fi activ și influent, nu numai în chip catalitic, așa cum îl definea Blaga în anii '30 ai secolului trecut.

Este important de subliniat că, de-a lungul istoriei culturale comune româno-germane, acest model nu s-a limitat la contacte, influențe și interferențe de natură literară; el a cuprins, în egală măsură, aspecte fundamentale ale disciplinelor umaniste (filosofie, istorie, teologie, sociologie, antropologie, teoria culturii, teoria artei ș.a.m.d.), un repertoriu consistent de teorii și metode din științele naturale, ca și o atitudine particulară față de „spiritul științific” sau chiar o etică a muncii ce a luat adeseori forma unui veritabil „stil de viață”. Totodată, nu trebuie să uităm că numeroasele iradieri benefice ale culturii germane nu au exclus, din păcate, transplantarea în România a anumitor ideologii, teze și atitudini eronate și/sau extreme, cum ar fi rasismul și antisemitismul.

Câteva sugestii tematice:

- forme de cultură religioasă catolică și luterană în Principatele Române (sec. XVI-XIX);
- reperatele germane ale uniaticismului;
- conexiunile Școlii Ardelene cu Iluminismul german;
- instituții, forme și „stiluri” germanice în cultura transilvăneană din „lungul” secol al XIX-lea (până la Primul Război Mondial);
- influența romantismului german asupra literaturii române;
- Junimea (Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Ioan Slavici etc.) ca expresie a „modelului catalitic” german;
- nașterea romanului românesc ardelean/rural în spiritul realismului german;

- imaginea „neamțului” în literatura română premodernă și modernă;
- expresionismul german în poezia și teatrul românesc (Lucian Blaga, Aron Cotruș, Adrian Maniu ș.a.);
- conexiunile avangardei românești cu avangarda germană;
- nostalgia Kakaniei și a Mitteleuropei în România;
- *Lebensphilosophie* și „generația '27””: Eliade, Cioran, Noica etc.;
- literatura traumei (război, Holocaust, Gulag);
- Bucovina ca nexus intercultural: de la Paul Celan la Norman Manea;
- *Aktionsgruppe* Banat și Herta Müller;
- locul și rolul poezilor germani în cadrul generației '80;
- imaginea românilor în spațiul cultural german (pornind de la Klaus Heitmann);
- literatură migrantă;
- dezvoltarea germanisticii în România și a studiilor românești în Germania;
- ramificațiile modelului cultural german (conexiuni cu alte arte sau cu alte tipuri de discurs: științific, politic, religios etc.).

Prin urmare, încurajăm propunerile de lucrări care vor aborda temele de mai sus – sau altele – din următoarele perspective (desigur, lista rămâne deschisă):

- literatură comparată și literatură mondială (*world literature*);
- studii culturale și/sau interculturale;
- studii postcoloniale (inclusiv autocoloniale);
- studii comuniste și postcomuniste;
- istorie literară transnațională;
- studii diasporice (*diaspora studies*);
- studii ale traumelor (*trauma studies*);

- studii ale memoriei;
- imagologie;
- mitocritică și arhetipologie;
- studii intermediale;
- studii evoluționiste aplicate pe literatură;
- analize cantitative;
- teoria și poetica genurilor;
- critică ideologică;
- retorică, stilistică și lingvistică;
- abordări interdisciplinare.

Keynote speakers confirmați până în prezent:

- Prof. Henry Sussman (Universitatea Yale, SUA);
- Prof. Andrei Corbea-Hoișie (Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași/ Institutul de Cercetări Socio-Umane al Academiei Române, Sibiu);

Limbile conferinței: română, germană și engleză

Comitetul de organizare:

Prof. univ. dr. Mircea Martin

Prof. univ. dr. Maria Sass

C.S. II dr. Oana Soare

Prof. univ. dr. Dumitru Chioaru

Prof. univ. dr. Andrei Terian

Asist. univ. drd. Ștefan Baghiu

Asist. cerc. drd. Vlad Pojoga

Propunerile de lucrări se primesc până pe data de **8 aprilie 2019**, pe adresa algcr@yahoo.com, și ele trebuie să conțină: titlul lucrării, un rezumat de 1.500-2.000 de semne într-una dintre limbile conferinței și datele privind afilierea instituțională a autorului/autorilor.

Aplicanții vor fi notificați cu privire la acceptarea lucrărilor până pe data de 15 aprilie 2019.

Publicarea lucrărilor: Lucrările prezentate la conferință vor fi publicate, selectiv și într-o variantă revizuită, în revista *Euresis* sau, după caz, într-un volum colectiv ce va apărea la o editură de prestigiu din străinătate.

prof. dr. Mircea
Martin,

prof. dr. Maria Sass,
președintele Asociației de
Literatură
„Lucian Blaga” din Sibiu
Generală și Comparată din România

Universitatea

prof. dr. Andrei Terian,

decanul Facultății de Litere și Arte,
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu